

10.12.2021

D/139/998.41/2021

Muistio Kokoomuksen Pirkanmaan piiri ry:n puoluerahoituksen tarkastamisesta ajalta 1.9.2017– 31.12.2020

Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puoluelain (10/1969) 9 e §:n 1 momenttiin perustuen tehnyt puoluerahoitusta koskevan tarkastuksen valtionavustusta saavien puolueiden eräisiin piirijärjestöihin. Tarkastus Kokoomuksen Pirkanmaan piiri ry:hyn on kohdistunut aikaan 1.9.2017-31.12.2020.

Tarkastuskohdekohtaiset havainnot annetaan muistiona kullekin 52 tarkastuskohteelle sekä asianomaiselle puolueelle. Kaikista muistioista koostettava kertomus annetaan vuonna 2022 eduskunnalle.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja, JHTT Klaus Krokfors, johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja Pontus Londen, ylitarkastaja Jonna Carlson ja ylitarkastaja Hanna Surakka. Tarkastusta on valvonut johtaja, JHT Jaakko Eskola.

Tarkastuskohteille on ilmoitettu tarkastuksesta 23.2.2021. Piirijärjestö on toimittanut pyydetyn ennakkomateriaalin, ja tarkastus toteutettiin Teamsin välityksellä 20.10.2021. Tarkastukseen osallistuivat Kokoomuksen Pirkanmaan piiri ry:n toiminnanjohtaja Jari Porraslampi, taloudenhoitaja Ari Rautakorpi sekä järjestösihteeri Tuija Malmio-Haikansalo.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle toimitetut tilinpäätöstiedot

Puolueiden tuli toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tarkastettavan ajan tilinpäätöksensä, toimintakertomuksensa, tilintarkastuskertomuksensa, erittelyt vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta, yhteenvedot ajantasaisista ilmoituksista sekä tilitykset valtionavustuksen käytöstä. Lisäksi puolueiden tuli toimittaa vastaavat valtionavustuspäätöksissä mainittujen piirijärjestöjensä tilinpäätöstiedot.

Kokoomuksen Pirkanmaan piiri ry:n vuosien 2017–2020 tilinpäätöstiedot on toimitettu puolue- ja vaalirahoitusjärjestelmään. Vuosien 2018–2020 tilinpäätöstiedoista puuttuivat toimintakertomukset, jotka toimitettiin tarkastuksen aikana. Tilintarkastuskertomuksiin sisältyvät puoluelain 9 c §:n edellyttämät lausumat.

Tiedot on toimitettu muilta osin puoluelain mukaisesti.

Kirjanpidon menettelyt puoluerahoituksen näkökulmasta

Tarkastuksen perusteella ei ilmennyt olennaista raportoitavaa piirijärjestön kirjanpidon menettelyistä puoluerahoituksen näkökulmasta.

Puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ja tukirajoitusten noudattaminen

Piirijärjestö on tehnyt ajantasaisia ilmoituksia tarkastusajalta, jotka pääosin täsmäävät kirjanpitoon ja yhteenvedoilmoituksiin. Piirijärjestö on saanut vuonna 2018 ehdokkaan tukiyhdistykseltä 1 662,35 euron kertasuorituksen. Tarkastuksessa puolueelta saadun tiedon mukaan Kokoomuksen piirijärjestöt avustivat ehdokkaan vaalikiertueessa mm. varaamalla tiloja, tarjoiluja ilmoituksia jne. ja tukiyhdistys maksoi jälkikäteen nämä sille kuuluvat kulut, kuten osapuolten välillä oli sovittu.

Vuoden 2019 ajantasaisia ilmoituksia täydennettiin tarkastuksen aikana. Vuosien 2018 ja 2019 yhteen-vetoilmoituksia on täydennetty tarkastuksen aikana.

Vuoden 2017 puoluerahoituksen tarkastuksessa havaittiin, että vuodelta 2015 järjestelmään oli tallennettu allekirjoittamaton tilinpäätös. Allekirjoitettu tilinpäätös on toimitettu tarkastuksen jälkeen. Lisäksi yhteenvetoilmoitus vuodelta 2014 puuttui järjestelmästä. Ilmoitus toimitettiin vuoden 2021 tarkastuksen aikana.

Tarkastuksissa on tullut esiin tapauksia, joissa piirijärjestö on vastaanottanut eduskuntavaaliehdokkailta vaalikuluja, kuten mainosmaksuja. Vaikka Kokoomuksen Pirkanmaan piiri ry:llä ei tarkastuksen perusteella ollut edellä mainittuja suorituksia tarkastusajalla, saatetaan piirijärjestön tietoon seuraavaa.

Puoluelain 8 §:n mukaan puolue ja puolueyhdistys saavat vastaanottaa tukea sen mukaan kuin jäljempänä säädetään. Puolueyhdistyksellä tarkoitetaan tässä laissa puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan kuuluvaa yhdistystä. Tukeksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

- 1) tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaispalveluja;
- 2) puolueen tai puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia;
- 3) puolueen ja sen puolueyhdistysten toisiltaan saamia suorituksia;
- 4) puolueen tai puolueyhdistyksen pysyväisluonteisen, yleisillä markkinoilla markkinaehtoisesti harjoittaman liiketoiminnan tuloja;
- 5) puolueen tai puolueyhdistyksen harjoittaman sijoitustoiminnan tuloja;
- 6) 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta eikä muuta vastaavaa lakiin taikka valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta.

Tueksi puolueen tai puolueyhdistyksen vaalikampanjaan luetaan kampanja-aikana saatu tuki. Kampanja-aikana pidetään tässä laissa ajanjaksoa, joka alkaa kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

Koska puoluelain 8 §:ssä, hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi puoluelain, ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain ja rahankeräyslain muuttamisesta (HE 6/2010 vp) eikä taustakirjallisuudessa ole tuen poikkeuksena todettu vaalimainosten läpilaskutusta, tulee vähintään 1500 euron suuruista ehdokkaiden piirijärjestölle siirtämistä summista tehdä jatkossa myös ajantasaiset ilmoitukset.

Valtiontalouden tarkastusviraston ohjeen vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevan erittelyn tekemisestä sekä tilinpäätöstietojen toimittamisesta (Dnro 367/41/2016) mukaan vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevalla lomakkeella on erikseen mainittava jokainen yksittäinen kampanja-aikana saatu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1 500 euroa. Useat samalta tukijalta kampanja-aikana saadut suoritukset lasketaan yhteen ja ilmoitetaan yhtenä tukena.

Puoluelain 9 b §:n (Ilmoitettavat tiedot vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta) mukaan erikseen on mainittava jokainen yksittäinen kampanja-aikana saatu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1500 euroa. Nämä suoritukset tulee jatkossa huomioida tukena myös vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyssä.

Valtionavustuksen siirtämistä ja käyttöä koskevat menettelyt

Piirijärjestö on tehnyt puolueensa kanssa puoluelain 9 §:ssä tarkoitetun sopimuksen valtionavustuksesta 3.2.2020.

Vuoden 2020 valtionavustustilityksensä mukaan piirijärjestö on saanut valtionavustusta 75 227 euroa. Puolueen valtionavustustilityksessä ilmoitettu määrä on 75 226 euroa ja kirjanpidossa 75 226,56 euroa, kyseessä on pyöristysero.

Johanna Kormu
johtava tilintarkastaja